

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:601

av Mikael Dahlqvist m.fl. (S)

Förbättrad integration för asylsökande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra flyktingmottagandet så att alla kommuner har ett ansvar för att ta emot flyktingar och en möjlighet att bedriva ett bra lokalt arbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket bör få ett tydligare uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med det lokala flyktingmottagandet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ”akut”, på samma sätt som bostadsakut och kommunakut, där de här kommunerna kan söka medel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Nära 60 miljoner människor befinner sig i dagsläget på flykt från krig, förtryck och fattigdom i världen enligt FN:s flyktingorgan UNHCR. Flest flyr från Syrien följt av Afghanistan samt Somalia och de flesta är fortfarande internflyktingar. De flyktingar som dock har lyckats lämna sitt hemland är ofta inkvarterade i stora flyktingläger i grannländerna med tuffa och miserabla förhållanden. En liten del av alla flyktingar har lyckats att ta sig till Europa – ett mycket litet antal i jämförelse med vad närområdet hanterar.

Flyktingkrisen i Europa har under sensommaren dominerat nyhetsflödet. Barn drunknar i Medelhavet och på Europas vägar kvävs familjer till döds i trånga lastbilar, när de söker fristad från krig. Men trots en akut flyktingsituation är det relativt få länder inom EU-området som tar sitt solidariska ansvar. En avgrund skiljer de 28 medlemsländerna

åt när det gäller hur de avgör asylärenden. Många respekterar inte EU-domstolen eller Dublinförordningen. I stället för att öppna gränserna och hjälpas åt bygger flera länder hinder för flyktingarnas väg till ett bättre liv. Frågan ligger högt upp på EU:s toppmöten – men motståndet från flyktingskeptiska EU-länder är så stort att en lösning som gör verklig skillnad verkar avlägsen.

Sverige tog emot drygt 80 000 asylsökande år 2014 och prognosen för 2015 pekar mot 95 000 nya personer. Samtidigt finns det EU-länder som tog emot mindre än 500 asylsökande under hela 2014. Rimligt måste vara att alla EU:s medlemsstater tar ett solidariskt ansvar. Blir det ingen bra gemensam lösning kan legitimiteten för EU starkt ifrågasättas. Genom att Sverige tillsammans med andra länder inom EU driver frågan starkt om ett solidariskt ansvar för flyktingpolitiken måste det även råda samma inställning i vårt land. Men tyvärr är det ofta rika borgerligt styrda kommuner som inte tar emot så många asylsökande. Här avser regeringen komma med en proposition som tvingar alla kommuner att ta sitt ansvar.

Rätten till asyl för att söka skydd undan krig, förtryck och fattigdom är en mänsklig rättighet. Att Sverige lever upp till konventioner och är öppet, är en grundpelare för vårt land. När fler människor söker en fristad i Sverige ställs höga krav på samhället för att ta vara på och utveckla den resurs som invandringen innebär. Etableringstiden är allt för lång och det är kostsamt på för den enskilde och samhället. Asylpolitiken är viktig för väljare, därför måste integrationsprocesserna uti kommunerna fungera bättre. I budgetpropositionen föreslås en hel rad åtgärder för få till snabbare integration, t.ex. kompletterade utbildningar, snabbare validering, tidiga insatser med sfi, ökade ersättningar till kommunerna för skolgång och höjd schablonersättning. Men även satsningar till det civila samhället ingår. En stor skillnad mot förra regeringens politik där bristen på samarbete och dialog mellan staten och kommunerna var ett signum. Synen på marknadskrafterna var allena och problemlösare, vilket i själva verket gjorde att privata hyresvärdar kunde tjäna miljonbelopp på flyktingboendet medan kommunerna själva fick försöka lösa problemen lokalt.

Trots regeringens stora ambitioner och satsningar så finns det mer att göra. Ett ofta diskuterat problem i kommunerna är Migrationsverkets upphandlingsprocess på boende av privata aktörer. Som det är utformat i dag medför det stora brister då dialogen och samverkan med kommunerna försvåras genom upphandlingssekretess. Det tenderar att bli överetablering i glesbygdskommuner som har bostadsöverskott eller annat lämpligt boende, men som samtidigt inte har den samhällsservice som krävs. Kommuner borde ges större möjligheter att drivna egna flyktingboenden. Det skulle ge bättre planeringsförutsättningar och lägre kostnader för staten.

Decentralisering av Migrationsverket är en viktig åtgärd för att öka lokala närvaron och stödet till samhället och de asylsökande. Nu är det tyvärr så att myndigheten har flyttat ifrån de mindre kommunerna som tar ett stort ansvar. Något som ger onödiga slitningar mellan alla inblandade. För ett lyckat samarbete bör även Försäkringskassan och Arbetsförmedlingarna finnas lokalt.

Tidigare drev staten flyktingboende i egen regi och det kanske inte är helt optimalt, men om staten skulle äga ett antal fastigheter avsedda för asylsökande, speciellt i kommuner med bostadsöverskott skulle det innebära ökad kontinuitet hos kommunen men även för staten. En sådan lösning skulle också sannolikt medföra lägre boendekostnader.

Det är i för sig bra att alla kommuner på sikt ska delta i integrationen av nyanlända. På kort sikt finns dock resurserna i form av lägenheter och annat boende i glesbygdskommuner. Självklart är det orimligt att inte använda dessa resurser, men lika orimligt är det att de som bor i avfolkningsorter ska stå för försörjningen för de nyinflyttade. I statistiken kan stora skillnader mellan kommunerna utläsas mellan antalet asylsökande per kommuninvånare. I några kommuner i landet är påfrestningen extra stor. Ett exempel är Filipstad där det kommer att finnas över 1 000 platser på ABO, i en kommun med ca 11 000 invånare. Där och i andra liknande kommuner är samhällsservicen hårt belastad med en kostnadsutveckling som är större än intäkterna som erhålls. I sådana kommuner behövs särskilt riktade insatser.

Mikael Dahlqvist (S)

Berit Högman (S)

Gunilla Svantorp (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Lars Mejern Larsson (S)